

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни**

**“ОРГАНІЗАЦІЯ СПОСТЕРЕЖЕННЯ
В ОХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ”**

**(для бакалаврів спеціальності “Фізичне
виховання” спеціалізації “Охоронна діяльність”)**

МАУП

Київ 2005

Підготовлено *Н. Г. Горбачовою*

Затверджено на засіданні кафедри управління фізичною культурою та спортом (протокол № 8 від 14.03.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Горбачова Н. Г. Навчальна програма дисципліни “Організація спостереження в охоронній діяльності” (для бакалаврів спеціальності “Фізичне виховання” спеціалізації “Охоронна діяльність”). — К.: МАУП, 2005. — 12 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Організація спостереження в охоронній діяльності”, контрольні питання, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Спостереження — найдавніший спосіб пізнання світу. Споконвіку за допомогою спостереження людина вивчала навколишню місцевість, розташовані на ній об'єкти і предмети, фіксувала зміни, що відбувалися, і на цій основі вчиняла певні дії.

Зовнішнє спостереження — один із способів охоронної діяльності, що припускає постійне або вибіркове дослідження стану і діяльності об'єкта спостереження (спостережуваної людини, предмета або явища) з подальшим узагальненням і аналізом отриманих у результаті спостереження даних.

Завдання, що розв'язують у результаті здійснення заходів зовнішнього спостереження, можуть бути різні: визначення кола спілкування спостережуваної особи, виявлення її схильностей та інтересів, визначення розмірів і джерел одержуваних нею доходів, вивчення графіка її роботи, маршрутів руху, системи охорони і ступеня професіоналізму її співробітників, реєстрація різних явищ (діянь, подій, фактів і процесів).

Спостереження можна здійснювати візуально або із застосуванням оптичних приладів і технічних засобів. Інтенсивність зовнішнього спостереження залежно від поставлених завдань може бути різною: разове, вибіркове, періодичне, профілактичне, постійне. Спостереження може вестися як потай (для одержання інформації про об'єкт спостереження), так і демонстративно (з метою негативного впливу на емоційний стан об'єкта). Зовнішнє спостереження може здійснюватися за нерухомими (стаціонарними) і рухомими об'єктами. В останньому випадку воно може бути переслідуваним (тобто рухатися за об'єктом спостереження) і зустрічним (з постів спостереження, заздалегідь виставлених у зручних для спостереження точках маршруту об'єкта спостереження). У разі значного віддалення від об'єкта спостереження або неможливості наближення до нього для здійснення зовнішнього спостереження використовують спеціальні технічні засоби.

Процес спостереження доволі складний, оскільки потребує значних витрат сил і засобів. Зазвичай зовнішнє спостереження ведеться цілеспрямовано, потай, у певному місці й у певний час

спеціально підготовленими для цього людьми. У цьому зв'язку важливо, щоб кожний, хто вирішив займатися охоронною справою, здобув достатній рівень тактико-технічної підготовки, що відіграє важливу роль у забезпеченні злагоджених дій охорони з виявлення стеження при супроводженні охоронюваного об'єкта (особи).

Предметом курсу “Організація спостереження в охоронній діяльності” є вивчення і відпрацювання основних методів, форм і прийомів виявлення стеження у приватній охоронній діяльності, способів його законної протидії.

Мета вивчення курсу — здобути необхідні теоретичні знання й первинні навички виявлення стеження злочинців у приватній охоронній діяльності.

Завдання курсу:

- ознайомлення з основами тактики приватної охорони при виявленні стеження злочинців, методикою прийняття охороною рішення про протидію стеженню;
- вивчення основних методик організації ефективних дій охорони з виявлення переслідувачів і використання при цьому технічних засобів;
- відпрацювання елементів тактики охорони при виконанні усних наказів і формування на цій основі системного інформування охоронця про виявлення стеження злочинців за охоронюваним об'єктом (особою).

У результаті засвоєння курсу студенти повинні знати порядок планування і організації заходів з виявлення стеження злочинців при супроводжуванні охоронюваного об'єкта (особи), уміти самостійно розробити маршрут руху і виявити на ньому стеження за охоронюваним об'єктом (особою).

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“ОРГАНІЗАЦІЯ СПОСТЕРЕЖЕННЯ
В ОХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ”

№ пор.	Назва теми
1	Спостереження. Роль і функції спостереження в оцінюванні ситуації
2	Підготовка до ведення спостереження
3	Ведення зовнішнього спостереження
4	Організація і планування дій приватної охорони з виявлення стеження
5	Тактика виявлення стеження при приватній охороні

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“ОРГАНІЗАЦІЯ СПОСТЕРЕЖЕННЯ
В ОХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ”

Тема 1. Спостереження. Роль і функції спостереження в оцінюванні ситуації

Історія організації зовнішнього (філерського) спостереження і пошукової справи. Види і форми зовнішнього спостереження. Завдання, що розв'язуються в результаті здійснення зовнішнього спостереження. Оцінка можливостей злочинців і тактики здійснення ними стеження. Оцінювання технічного забезпечення, можливостей охорони і взаємодіючих структур з виявлення стеження. Оцінювання впливу додаткових чинників на виявлення стеження у приватній охоронній діяльності. Всебічне забезпечення дій приватної охорони при виявленні стеження. Організація і виставляння спостереження як метод боротьби із зовнішнім спостереженням кримінальних елементів і несумлінних конкурентів. Спостереження як активний спосіб охорони. Види спостереження. Необхідні умови спостереження. Механізм спостереження. Супровідне спостереження.

Спостереження на зустрічних маршрутах. Спостереження із закритих контрольних пунктів. Спостереження з метою встановлення задуму стеження і виявлення можливих місць, що добираються для здійснення теракту.

Література [1–6; 10; 11; 13; 14; 16–18; 20; 21; 23; 24]

Тема 2. Підготовка до ведення спостереження

Проведення установок. Добір виконавців спостереження. Розробка легенди для спостерігачів. Визначення форм, видів, методів і тактики ведення спостереження. Добір пунктів для закритих постів. Маскування спостерігачів. Екіпірування спостерігачів. Використання технічних засобів спостереження. Вибір способів упізнання об'єкта (за фото, відеозаписом, словесним портретом).

Література [11–14; 18; 24]

Тема 3. Ведення зовнішнього спостереження

Детектив і група зовнішнього спостереження. Екіпірування. Маскування (особисте, групове). Постановка завдання перед групою зовнішнього спостереження. Добір і організація стаціонарних, тимчасових, відкритих і закритих постів спостереження. Легендування прикриття постів спостереження. Організація прийняття і передання об'єктів під спостереження. Супроводження об'єкта спостереження при піших пересуваннях. Супроводження об'єкта спостереження в місцях масового відвідування. Супроводження об'єкта спостереження у громадському транспорті. Супроводження об'єкта спостереження при використанні автотранспорту. Супроводження об'єкта спостереження при пересуванні залізницею або авіатранспортом. Застосування автотранспортних засобів при зовнішньому спостереженні. Технічні засоби для зовнішнього спостереження. Аналітична обробка результатів зовнішнього спостереження.

Література [8–11; 13; 14; 18; 19; 21; 24]

Тема 4. Організація і планування дій приватної охорони з виявлення стеження

Поняття стеження з боку злочинців у приватній охоронній діяльності. Цілі, форми і види стеження, їх тривалість та інтенсивність. Ознаки професійного стеження. Принципи таємного стеження. Організація дій приватної охорони, їх планування і всебічне забезпечення. Принципова схема протидії стеженню. Ефективність дій охорони з виявлення стеження.

Література [5; 7–11; 13–15; 18; 20–22; 24]

Тема 5. Тактика виявлення стеження при приватній охороні

Виявлення можливого зовнішнього спостереження при організації заходів спостереження. Способи і методи виявлення спостереження. Психологічні моменти з нейтралізації можливого зовнішнього спостереження. Особливості виявлення стеження за охоронюваною особою при її пересуванні пішки і у громадському транспорті. Особливості виявлення стеження при охороні вантажів, що перевозяться різними видами транспорту. Взаємодія з правоохоронними органами на дорогах. Особливості виявлення злочинців при супроводженні цінностей, захисті життя і здоров'я громадян.

Література [5; 7–11; 13–15; 18; 20; 22]

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Законодавство України, що регулює діяльність з надання послуг охорони державної, іншої власності та громадян.
2. Історія організації зовнішнього (філерського) спостереження і пошукової справи в дореволюційній Росії.
3. Організація зовнішнього (філерського) спостереження в російській поліції XIX–XX ст.
4. Завдання, функції і принципи роботи філерів царської охорони.
5. Види зовнішнього спостереження.

6. Форми зовнішнього спостереження.
7. Завдання, що розв'язуються в результаті зовнішнього спостереження.
8. Оцінка можливостей злочинців і тактики ведення ними стеження.
9. Оцінка технічного забезпечення, можливостей охорони і взаємодіючих структур з виявлення стеження.
10. Оцінка впливу додаткових чинників на виявлення стеження у приватній охоронній діяльності.
11. Підготовка до ведення спостереження.
12. Всебічне забезпечення дій приватної охорони при виявленні стеження.
13. Детектив і група зовнішнього спостереження. Екіпірування. Способи маскування.
14. Постановка завдання перед групою зовнішнього спостереження.
15. Супроводження об'єкта спостереження при русі пішки.
16. Супроводження об'єкта спостереження в місцях масового відвідування.
17. Супроводження об'єкта спостереження у громадському транспорті.
18. Супроводження об'єкта спостереження при використанні автотранспорту.
19. Супроводження об'єкта спостереження при пересуванні залізницею або авіатранспортом.
20. Автотранспортні засоби, що використовуються при зовнішньому спостереженні.
21. Технічні засоби ведення зовнішнього спостереження.
22. Аналітична обробка результатів зовнішнього спостереження.
23. Навички і якості професійних філерів.
24. Виявлення можливого зовнішнього спостереження.
25. Організація і планування дій приватної охорони з виявлення стеження.
26. Тактика виявлення стеження при приватній охороні.
27. Способи виявлення спостереження.
28. М'які прийоми виявлення зовнішнього спостереження.

29. Суть прийому “залягання на дно”.
30. Основні завдання стеження.
31. Загальні ознаки професійного стеження.
32. Особливості організації демонстративного спостереження.
33. Особливості ведення таємного (прихованого) спостереження.
34. Особливості психологічних моментів з нейтралізації можливого зовнішнього спостереження.
35. Особливості виявлення злочинців при супроводженні цінностей, захисті життя і здоров'я громадян.
36. Ефективність дій охорони з виявлення стеження.
37. Принципова схема протидії стеженню.
38. Принципи таємного стеження.
39. Ведення зовнішнього спостереження за рухомими засобами.
40. Основні ознаки наявності стеження.
41. Якості, необхідні охоронцям для ефективного ведення спостереження.
42. Активні методи протидії стеженню.
43. Пасивні методи протидії стеженню.
44. Спостереження як активний спосіб охорони.
45. Необхідні умови для спостереження.
46. Спостереження з метою встановлення задуму стеження і виявлення можливих місць, що добираються для здійснення теракту.
47. Супровідне спостереження.
48. Спостереження на зустрічних маршрутах.
49. Спостереження з прихованих контрольних пунктів.
50. Механізм спостереження.
51. Грубі прийоми виявлення стеження.
52. Місця здійснення активного контролю за наявністю переслідувачів при піших прогулянках об'єкта захисту.
53. Загальні прийоми, за допомогою яких охорона може спробувати викрити стеження на автомобілі, а також відхід від нього.
54. Схема застосування стеження злочинцями.

55. Схема виявлення, аналізу і протидії стеженню охороною.
56. Способи послідовного запам'ятовування і відтворення найістотніших ознак зовнішнього вигляду об'єкта спостереження.
57. Способи і схеми запам'ятовування транспортних засобів.
58. Основні способи візуальної діагностики у процесі спостереження.
59. Особливості інструктажу охоронців, що ведуть спостереження за злочинцями.
60. Організація приймання і передавання об'єктів під спостереження.

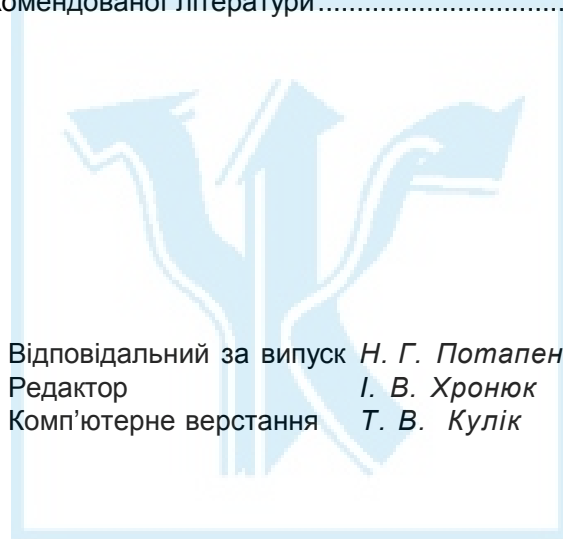
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Кримінальний кодекс України.* — К., 2001.
2. *Кодекс України про адміністративні правопорушення.* — К., 2001.
3. *Цивільний кодекс України.* — К., 2003.
4. *Ліцензійні умови проведення господарської діяльності з надання послуг, пов'язаних з охороною державної та іншої власності, надання послуг з охорони громадян: Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва і Міністерства внутрішніх справ України від 14.12.04 № 145/1501.*
5. *Костин Ю.* За Вами следят? — М.: Олма-пресс, 1997.
6. *Ронин Р.* Своя разведка. — Минск: Харвест, 1997.
7. *Ботом Н., Галлатти Р.* Экономическая разведка и контрразведка: Практ. пособие. — Новосибирск, 1994.
8. *Журавлев С. Ю.* Частная охрана. — М.: Здоровье народа, 1994.
9. *Федоткин С. Н.* Основы частной охранной деятельности. — М., 2001.
10. *Абрамов В. С.* Профессиональная подготовка охраны. — М., 1999.
11. *Абрамов В. С.* Обеспечение безопасности личности. Энциклопедия безопасности. — М., 2000. — Т. 2.

12. *VIP* в зеркале охраны / В. А. Вождаев, М. К. Каретников, А. К. Лобашев и др. — М.: Шк. охраны “Баярд”, 2003.
13. *Левингстон Н.* Руководство по обеспечению безопасности личности и предпринимательства. — М., 1996.
14. *Тарас А. Е.* Телохранитель: приемы, средства, критерии пригодности, экипировка и тренинг. — Минск: Харвест, 1998.
15. *Волчок Ю. Г.* Рекомендации по обнаружению слежки при частной охране. — М., 1998.
16. *Кошель П. А.* История сыска в России.
17. *Река* времен: книга истории и культуры. Том 1.
18. *Дорожкин Н. Н.* Наружное наблюдение. — М.: Арсин, 1998.
19. *Драчев С. С.* Основы корпоративной безопасности. — СПб.: Полигон, 2000.
20. *Граудиньш И.* За Вами следят?! — <http://kulichki.rambler.ru/bezo/>
21. *Доронин А.* Зарядка для хвоста // БДИ. — 2000. — <http://www.bdi.spb.ru>
22. *Доронин А.* Выявление наружного наблюдения // БДИ. — 2000. — <http://www.bdi.spb.ru>
23. *Сыск* в царской России. — <http://www.kontakt-poisk.narod.ru>
24. *Лекарев С.* Разведка для целей охраны. — <http://kiev-security.org.ua>

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Організація спостереження в охоронній діяльності”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Організація спостереження в охоронній діяльності”	5
Контрольні питання	7
Список рекомендованої літератури	10

Відповідальний за випуск *Н. Г. Потапенко*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП
Зам. № ВКЦ-2244

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП